

Kiracının kusurundan dolayı Mahkeme kararına göre ödenmesine karar verilen ancak kiralayan tarafından ödenen alacak, gecikme faizi, mahkeme harç ve masraflarının indirim konusu yapıp yapılmayacağı.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-125[8-2014/5]-188
Tarih	03.02.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 62030549-125[8-2014/5]-188

03/02/2015

Konu : Kiracının kusurundan dolayı Mahkeme kararına göre ödenmesine karar verilen ancak kiralayan tarafından ödenen alacak, gecikme faizi, mahkeme harç ve masraflarının indirim konusu yapıp yapılmayacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda;

- ... Kiralama A.Ş. (kiralayan) ile ... Ltd. (kiracı-davalı) arasında imzalanan finansal kiralama sözleşmesi çerçevesinde davalı kuruma kiralanan ... bayraklı ... gemisine ... (davacı) tarafından tedarik edilen yakıta ait 742.818,62 USD'nin davalı kurum tarafından 80.510,00 USD'sinin ödendiği,

- Ancak, geriye kalan 662.308,62 USD'nin ödenmemesi üzerine davacı tarafından, ödemesi yapılmayan asıl alacak ve buna bağlı olarak doğacak %2 akdi faizin tahsili için dava açılarak gemi üzerinde kanuni rehin hakkı tanınmasının talep edildiği,

- Davalı donatana geminin kiraya verildiği ve yakıt verme işleminin kanuni rehin hakkı doğuracak bir işlem olmadığı gerekçesiyle davaya asli müdahil sıfatıyla taraf olan kiralayan tarafından davanın reddinin istenildiği, yapılan yargılama sonucunda, mahkemece yakıt tedarikinin bağlama limanı dışındaki geminin seferinin tamamlanması için zorunlu nitelikteki kredili satış işlemi olduğu belirtilerek gemi üzerine asıl alacak ve nemalarıyla birlikte kanuni rehin hakkı tesisine karar verildiği ve Yargıtayca onaylanarak kesinleşen kararın kiralayana 18/01/2013 tarihinde tebliğ edildiği,

- Buna istinaden kiralayan tarafından, gemi üzerine tesis edilen rehnin kaldırılması karşılığında davacıya 662.308,62 USD asıl alacak, 635.162,12 USD gecikme faizi, 150.266,96 TL mahkeme harç ve masrafları olmak üzere toplam 2.450.682,58 TL ödeme yapılarak rehnin kaldırıldığı ve söz konusu geminin yeni bir finansal kiralama sözleşmesi kapsamında başka bir kiracıya kiraya verildiği

belirtilerek, davalının borcundan dolayı mahkeme kararına istinaden finansal kiralama konusu gemi üzerine tesis edilen rehnin kaldırılması için kiralayan tarafından davacıya ödenen asıl alacak, gecikme faizi, mahkeme harç ve masraflarının kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı hususunda bilgi talep edildiği anlaşılmakta olup, konu hakkında Başkanlığımız görüşü aşağıda açıklanmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı belirtilmiş, maddenin ikinci fıkrasıyla da safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmış olup mezkur Kanunun *“İndirilecek Giderler”* başlıklı 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin, safi kazancın tespitinde indirilecek giderler kapsamında olduğu hükmüne yer verilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 290 ıncı maddesinde finansal kiralama, *“Kira süresi sonunda mülkiyet hakkının kiracıya devredilip devredilmediğine bakılmaksızın, bir iktisadî kıymetin mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan tüm riskler ile yararların kiracıya bırakılması sonucunu doğuran kiralamalardır.”* şeklinde tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun *“Tarafların Hak ve Borçları”* başlıklı 24 üncü maddesinde;

“1) Kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etme hakkına sahiptir.

...

3) Sözleşmede aksine hüküm yok ise kiracı, malın her türlü bakımından ve korunmasından sorumlu olup, bakım ve onarım masrafları kiracıya aittir.

4) Kiralama konusu malın sigorta ettirilmesi zorunludur. Malın kimin tarafından sigorta ettirileceği sözleşmede gösterilir. Sigorta primleri kiracı tarafından ödenir.

5) Malın sözleşme süresi içinde hasar ve ziyai sorumluluğu kiracıya aittir. Bu sorumluluk ödenen sigorta miktarının karşılanmayan kısmı ile sınırlıdır ve aşan kısım kiracı tarafından karşılanmak zorundadır.

...” hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, “Sözleşmenin Feshinin Sonuçları” başlıklı 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında; “Sözleşmenin kiralayan tarafından feshi ile 30 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca kiracı tarafından feshi hâllerinde, kiracı malı iade ile yükümlüdür. İade edilen malın üçüncü kişilere satılması hâlinde sözleşmede aksi bir değer kararlaştırılmadıkça satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından düşük olması durumunda aradaki fark kiracı tarafından kiralayana ödenir. Sözleşmede aksi bir değer kararlaştırılmadıkça iade edilen malın satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından yüksek olması durumunda aradaki fark kiralayan tarafından kiracıya ödenir. İade alınan malın üçüncü kişilere finansal kiralama yöntemiyle kiralınması hâlinde de aynı esaslar uygulanır.” hükümlerine yer verilmiştir.

Bununla beraber, mülga 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun, “Sözleşmenin Feshinin Sonuçları” başlıklı 25 inci maddesinde, “Sözleşmenin kiralayan tarafından feshi halinde kiracı malı iade ile birlikte vadesi gelmemiş finansal kiralama bedellerini ödemek yükümlülüğü altında olduğu gibi kiralayanın bunu aşan zararından da sorumludur.

Sözleşme kiracı tarafından feshedilirse kiracı malı geri vermekle beraber uğradığı zararın tazminini kiralayandan talep edebilir.” hükmü bulunmaktadır.

Buna göre, 6361 sayılı Kanun ile 3226 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde finansal kiralamaya konu varlığın kullanımı ile ilgili olarak ortaya çıkan giderler finansal kiralama konusu geminin zilyedi olan, tüm risk ve yararları üstlenen kiracıya aittir. Buna bağlı olarak, ... adlı geminin kullanımına ilişkin olarak ortaya çıkan söz konusu gider ve zararlar kiracı tarafından kazanç tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir. Finansal kiralama sözleşmesinin feshi halinde kiralayanın vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa bunu aşan zararının finansal kiralamaya konu malın üçüncü kişilere satılması ya da kiralınmasıyla elde edilen satış bedeli üzerinden karşılanması gerekmektedir. Dolayısıyla, kiralayan tarafından ödenen söz konusu tutarların (yakıt bedeli, gecikme faizi vs.) kiralamaya konu

geminin üçüncü kişilere satışından veya kiralanmasından doğan satış bedelinden tazmini cihetine gidilmesi; satış bedelinin vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararını karşılamaması durumunda ise söz konusu tutarın kiracı tarafından kiralayana ödenmesi gerekmekte olup kiralayanın bu durumda söz konusu alacağını kiracı nezdinde takip etmesi gerektiği izahtan varestedir.

Yukardaki hüküm ve açıklamalara göre, finansal kiralama sözleşmesi çerçevesinde kiraya verdiğiniz ... bayraklı ... gemisine ait kiracının kusurlarından kaynaklanan ancak rehin alacağının kaldırılması için tarafınızca yapılan ödemeler ile gecikme faizi, mahkeme harç ve masraflarına ilişkin tutarların kiralamaya konu kıymetin üçüncü kişilere satışından veya kiralanmasından doğan satış bedelinden karşılanması; satış bedelinin şirketinizin zararını karşılamaması durumunda ise aradaki farkın kiracı nezdinde takibi gerektiğinden, söz konusu tutarların kurum kazancınızın tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelveğe uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026